

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående remiss från Utbildningsdepartementet - SOU 2020:28 En mer likvärdig skola- minskad skolsegregering och förbättrad resurstilldelning.

(Utbildningsdepartementets dnr U2020/02667/S)

Migrationsverket har beretts möjlighet att yttra sig gällande Utbildningsdepartementets utredning En mer likvärdig skola – minskad skolsegregering och förbättrad resursfördelning. Migrationsverket ställer sig positiv till utredningen och har följande synpunkter.

Definition

Migrationsverket önskar att utredningen inledningsvis tar med en definition om vad som utgör begreppet asylsökande respektive nyanländ, då det är två olika begrepp med olika rättsverkningar.

Vilka som är asylsökande respektive nyanlända finns angivet i Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, Skollag (2010:800), Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning och Förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. Migrationsverket önskar att utredningen hänvisar till en redan befintlig bestämmelse för att undvika ytterligare definitioner.

Skolplikt

Migrationsverket kan inte se att utredningen har uppmärksammat att asylsökande barn inte har skolplikt. Migrationsverket anser att det i utredningen även bör framgå att kommuner har en skyldighet att erbjuda skola till asylsökande barn även om de inte har skolplikt.

Fria skolval

Utredningen föreslår att alla skolplaceringar ska föregås av ett aktivt val. Migrationsverket bedömer att det kommer att behövas riktad information till föräldrar till asylsökande och nyanlända barn för att de ska kunna göra ett aktivt skolval. Migrationsverket vill framhålla att asylsökande familjer inte

är folkbokförda i Sverige varför det kan bli en utmaning för kommunerna att nå dem med information.

Av utredningen framgår att den asylsökande eller nyanländes ursprungsland HDI (Human Development Index) är avgörande för vilken skola som föräldrarna väljer. En likvärdig skola bör därmed rikta in sig på att nå de grupper som står längst ifrån skolvalet idag, dvs. personer från länder med låg HDI. Migrationsverket anser att utredningen bör förtydliga att en nyanländ elev både kan vara barn till en välutbildad person som kommit till Sverige för att arbeta för ett specifikt företag liksom ett barn som fått uppehållstillstånd på anknytning till en förälder med låg eller ingen utbildning. Barnen har väldigt skilda förutsättningar och dessa bör tydligare beaktas i utredningen.

Rätten till kostnadsfri skolskjuts ska enligt utredningens förslag om ändring i skollagen inte gälla för de elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där de skulle ha placerats enligt principen om skolplacering i rimlig närhet till hemmet. Migrationsverket anser att det i realiteten kommer innebära att föräldrarna till många asylsökande och nyanlända inte kommer att ha ekonomiska förutsättningar att välja en skola som ligger längre bort från hemmet.

Schablonersättning

Migrationsverket betalar idag ut schablonersättningar till kommunerna som ska täcka kostnader för skolgång för asylsökande barn och merkostnader för nyanlända barn. Skolverksamheten har sedan införandet av schablonersättningen genomgått en rad förändringar. Schablonbeloppets storlek har höjts väsentligt för några år sedan efter en politisk överenskommelse. Migrationsverket anser att det, även med genomförande av utredningens förslag, behövs en översyn och ett förtydligande gällande schablonbeloppets storlek och vad det är tänkt att ersättningen ska täcka. Det bör även förtydligas vilka extra eller extraordinära kostnader för utbildning som kommunerna kan ansöka om och få ersättning för.

I de tabeller som finns i kapitel 8, sid 467 – 469, har utredarna sammanställt strukturjusterad kostnad i kronor per elev i grundskolan mellan landets olika hemkommuner åren 2016 – 2018. I många av beräkningarna och tabellerna saknas asylsökande elevers skolgång trots att det sannolikt haft en påverkan på utfallet.

Sektorsbidrag

För att uppnå en mer likvärdig skola föreslår utredningen ett sektorsbidrag där flera av de mindre riktade statsbidragen, som bland annat Skolverket beslutar om, slås ihop. Ett exempel är statsbidragen för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända barn och elever.

Migrationsverket anser att schablonersättningen i 10 § förordning 2010:1122 inte bör ingå i det föreslagna sektorsbidraget. Enbart en mindre del av ersättningen avser kommunens kostnader för skolverksamhet. I förordningen finns sju områden omnämnda som redogör för vad

schablonersättningen bör täcka. Ett av dessa är särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen. Migrationsverket ser även att det kan finnas en risk med fleråriga schablonersättningar för nyanlända elever om det inte finns någon uppföljning av elevernas deltagande i skolundervisningen. I utredningen framgår inte hur denna risk ska hanteras.

I utredningen finns också ett förslag som innebär ett större statligt sektorsbidrag. Det skulle innebära mer styrning från staten, förändringar i det kommunala kostnadsutjämningsystemet och i skattesystemet. Förslaget innebär att staten skulle stå för stora delar av undervisningskostnaderna. Migrationsverket ser gärna att ett förtydligande görs om hur myndigheten skulle påverkas av detta bidrag då Migrationsverket idag betalar ut ersättning till kommunerna för asylsökande och nyanländas skolgång.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad ställföreträdande generaldirektör efter föredragning av verksjurist Jeanette Ramstedt. I den slutliga handläggningen har även t.f. rättschef Carl Bexelius och enhetschefen Åsa Nyblom Lööv deltagit.

Inga Thoresson Hallgren